BETÆNKNING

Afgivet af Anlægsudvalget

Vedrørende

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at igangsætte arbejdet med at sikre finansiering til opførelse af lufthavne i Qasigiannguit, Qeqertarsuaq, Kangaatsiaq, Narsaq og Nanortalik.

Inatsisartutgruppen for Siumut

Afgivet til forslagets 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Justus Hansen, formand
Medlem af Inatsisartut Gerth Mikaelsen, næstformand
Medlem af Inatsisartut Hans-Erik Enoksen
Medlem af Inatsisartut Ane Hansen
Medlem af Inatsisartut Bentiaraq Ottosen

Udvalget har efter 1. behandlingen 13. oktober under EM2026 gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Beslutningsforslaget har til formål at pålægge Naalakkersuisut at igangsætte arbejdet med at sikre finansiering til opførelse af lufthavne i Qasigiannguit, Qeqertarsuaq, Kangaatsiaq, Narsaq og Nanortalik.

Forslagsstillerne begrunder forslaget med behovet for bedre transportforbindelser, som kan understøtte turisme, erhvervsudvikling og regional mobilitet. Der henvises til tidligere projektering og økonomiske beregninger for lufthavne i de fem byer samt til betydningen af at inddrage bredere samfundsøkonomiske hensyn i vurderingen af projekterne.

Forslaget indebærer alene, at arbejdet med finansiering igangsættes. En eventuel opførelse af lufthavnene vil kræve særskilt politisk stillingtagen.

EM2026/326
J.nr.: 01.37.01.03-00207
J.nr.: 01.25.01/2026EM-LABU-00326

Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Under førstebehandlingen var der generelt opbakning til at forbedre transportforbindelserne og styrke udviklingsmulighederne i landets regioner. Der blev lagt vægt på betydningen for turismen, det lokale erhvervsliv og borgernes mobilitet samt mulighederne for at forbedre sundhedsvæsenets, beredskabets og forsyningens transportmæssige vilkår.

Der blev udtrykt støtte til det videre arbejde med de fem lufthavnsprojekter, hvor hensynet til regionale behov og projekternes bredere samfundsmæssige betydning blev fremhævet. Der blev samtidig lagt vægt på, at den videre planlægning bør bygge på konsekvensvurderinger og realistiske tidsplaner.

Debatten omfattede desuden projekternes økonomiske og lovgivningsmæssige forudsætninger, herunder behovet for opdaterede beregninger af anlægs- og driftsudgifter. I den forbindelse blev der også peget på det allerede igangværende arbejde med lufthavnsprojekterne og mulighederne for alternative transportløsninger.

Forslagets økonomiske konsekvenser

Forslagsstillerne vurderer, at arbejdet med finansiering som udgangspunkt kan gennemføres inden for centraladministrationens eksisterende rammer, men anslår et ressourceforbrug på ½-1 AC-årsværk, svarende til 250.000-500.000 kr. Hertil kan komme udgifter til ekstern rådgivning.

De samlede anlægsudgifter til de fem lufthavne er tidligere anslået til ca. 484 mio. kr. i 2019-priser.

Udvalgets bemærkninger til forslaget

Udvalget finder, at udviklingen af landets transportinfrastruktur bør betragtes som en langsigtet samfundsmæssig investering, hvis betydning rækker ud over de enkelte projekters økonomiske rentabilitet. For mindre og geografisk isolerede samfund kan forbedret tilgængelighed skabe væsentlige forudsætninger for bosætning, turisme og erhvervsudvikling.

Udvalget bemærker samtidig, at ny infrastruktur ikke i sig selv sikrer regional udvikling. De forventede gevinster afhænger også af lokale forhold, eksisterende erhvervsmæssige muligheder og sammenhængen med den øvrige transportbetjening. Udvalget finder derfor, at de enkelte lufthavnsprojekters potentiale bør vurderes ud fra deres konkrete forudsætninger.

Udvalget finder det væsentligt, at det igangværende forberedende arbejde skaber klarhed over de enkelte projekters gennemførlighed og deres indbyrdes økonomiske og samfundsmæssige forudsætninger. Udvalget lægger i den forbindelse vægt på, at eventuelle nye lufthavne vurderes i sammenhæng med den eksisterende lufthavnsstruktur, således at en udbygning ikke medfører uforholdsmæssige langsigtede forpligtelser i forhold til de forventede gevinster.

EM2026/326
J.nr.: 01.37.01.03-00207
J.nr.: 01.25.01/2026EM-LABU-00326

Udvalget finder afslutningsvis, at et sammenligneligt beslutningsgrundlag for de enkelte projekter vil styrke mulighederne for en samlet prioritering, hvor regionale udviklingshensyn, samfundsøkonomiske konsekvenser og alternative transportløsninger indgår.

Udvalget ser frem til at modtage Naalakkersuisuts orientering, når det forberedende arbejde foreligger.

Udvalgets indstillinger

- Et flertal i udvalget bestående af repræsentanter fra Demokraatit, Inuit Ataqatigiit og Atassut indstiller forslaget til vedtagelse.
- Naleraq fremkommer med følgende mindretalsudtalelse:

  Naleraq takker udvalget for betænkningen. Vi ønsker udvikling i alle landets byer og bygder. Men udvikling skal bygge på realistiske løsninger, økonomisk ansvarlighed og gældende lovgivning.

  Vi skal i den forbindelse henvise til Naalakkersuisuts egen redegørelse fra 2020 om regionale landingsbaner. Redegørelsen dokumenterede, at etablering af landingsbaner i de fem pågældende byer ikke var samfundsøkonomisk rentabel, og at fortsat helikopterbetjening var den mest fordelagtige løsning.

  Naleraq har allerede i 2020 påpeget, at sådanne investeringer rejser alvorlige spørgsmål i forhold til lovgivningens krav om, at anlægsprojekter ikke må påføre landsøkonomien uforholdsmæssige byrder. Disse forhold kan ikke blot tilsidesættes gennem politiske ønsker. Vi mener, at der findes langt mere realistiske løsninger, som samtidig vil komme betydeligt flere borgere til gode.

  Naleraq ønsker derfor at genindføre større helikoptere med højere kapacitet og bedre regularitet samt modernisere landets heliporte, så de kan betjene større helikoptere, herunder S-92-klassen.

  Dette vil ikke alene forbedre trafikbetjeningen i de fem byer, men også give mulighed for forbedringer i samtlige øvrige byer og bygder, hvor infrastrukturen tilpasses.

  Samtidig ønsker vi at styrke redningsberedskabet, så større helikoptere også kan indgå i et effektivt SAR-beredskab året rundt. Dermed kan investeringerne tjene både den almindelige passagertransport, patienttransport og samfundets beredskab.

  Vi mener ikke, at Grønland har råd til endnu flere prestigeprojekter, hvor anlægsudgifterne prioriteres, mens de langsigtede driftsomkostninger og konsekvenser for resten af samfundet undervurderes.

  For Naleraq handler regional udvikling ikke om at bygge flest mulige landingsbaner, men om at sikre den bedst mulige transport og tryghed for flest mulige borgere.

På denne baggrund kan Naleraq ikke støtte forslaget i dets nuværende form.

EM2026/326
J.nr.: 01.37.01.03-00207
J.nr.: 01.25.01/2026EM-LABU-00326

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Justus Hansen

Formand

Gerth Mikaelsen

Næstformand

Hans-Erik Enoksen

Ane Hansen

Bentiaraq Ottosen

EM2026/326
J.nr.: 01.37.01.03-00207
J.nr.: 01.25.01/2026EM-LABU-00326